

FLOTA, pres del fr. *flotte* id., i aquest, de l'escand. ant. *floti* 'estol, esquadra', 'rai, lligall de troncs per navegar' (del verb escand. ant. *fljóta*, ags. *fléotan*, angl. *to fleet*, a-al. ant. *fliozan*, al. *flissen*, que signifiquen 'surar' i 'rajar', al. *flosse* 'rai'). □ 1.ª doc.: 'colla, munió, grup', 1311, Llull; 'estol, esquadra', S. XVI i ja algun cop en el S. xv.

«Remembrar vull a los prelats / --- / que donen ço que ls és donats / a conquistar / tota la terra d'Ultramar / --- / si no-l faits, mal vos és cresut / --- / senyors prelats, no val anell <l'anell episcopal> / ne gran cavall, ne bell mantell / ne gran flota de mant donzell, / si en sos faits no ha capdell, / discreció, / e que sia ardit e pro / quan és raisó», Llull (*Concili*, *NCl*, III, 126, v. 340, datable de 1311). «Puys ixquem tots, / molt bella flota, / fent fort derrota, / ab lo calt sol / de juliol, / en les companyes / e gents estranyes, / qu'eren vendudes: / fem corregudes, / no-n's hi trigam / que calcigam / tota llur terra: / ben haja guerra!», JRoig (*Spill*, v. 1801); «pots --- defendre --- ab-dós les parts / sens por de foc: / la part que-t moc / del non-concepta / és molt accepta / a la més flota; / par pus devota / e prou segura, / qui li diu pura», JRoig (*Spill*, v. 10781). El *DAG*, hi afegeix onze testimonis dels Ss. xv i xiv amb el mateix sentit general, no marí, i *AlcM* encara quatre més d'aquella època.

L'acc. nàutica és força menys freqüent i no tan castissa en català, però apareix en *OPou*: «flota de naus o galeres: haec classis» (*ThPu.*, 72) i ja un cop abans. En els *Miracles de sent Julià*, adjunts a la *Vida* d'aquest màrtir, que Aguiló tragué d'unes *Ordinacions de la Confraria dels Julians* de Barcelona, manuscrit fet l'any 1462 (i publicat com a apèndix del seu *Recull d'Eximplis e Miracles* II, 339-40), conten que «en l'any 1460 --- G. lo Bon Mer e Thomàs Lachateux --- un jorn foren anats a pescar --- al loch de sent Leo <St. Pol-de-Léon, Finistère?, més aviat que St. Lô, Manche>, e una flota de fustes de anglesos venc sobre ells per pendre-ls, e aquí agueren gran brega ---»: doncs, una narració d'ambient francès o si es vol occità del Nord, puix que sovint es parla en aqueix text del Santuari de St. Julià prop del Puey de Velay, o d'Alvèrnia. Verament el mot més genuí per a això, en català, ha estat sempre *estol* o *navili*, als quals s'han afegit més tard *esquadra*, i en cert sentit *la marina*, per més que també està i ha estat en ús *la flota de guerra*, etc.

I en la llengua popular i rural d'avui en dia, continua essent el mot de sentit genèric per a 'colla', 'grup', el que és popular. Aplicat sovint a cases en el Montnegre, Bages, etc.: «¿veu aquella flòta de cases dalt d'aquella muntanya?» (Vallgorquina, 1931), «tot aquest terme és de masies escampades, però allí [assenyalant] hi ha la flòta de cases de Sant Joan d'Oló» (Oló, 1936).

D'arbres i altres vegetals: *Flota d'arbres* (*Costumari Manc.* I, s. v.), molt usual en tota la vasta zona des del Maresme fins al Segre Mitjà i les Corberes: «la partida que en diuen Camarasa és aquella flota de clops que es veu allà», Cabó (1957); «abans hi havia

una flòta de platanes», Bompàs; «travesseu aqueixa flòta d'àbràs», Clairà (1960). Però també es pot tractar de mates i altres elements vegetals poc grans: «mata que té molts brins, flota d'arrels», b-emp. (Llofrui, *BDLC* IX, 341); i això molt en terres valencianes: «per allà veureu flòtes de carrís», Elx (1963) i molt típic de l'Albufera de València, sigui els bosquets arrelats d'antic, sigui les masses de canyissos i brolla que van a la deriva pel gran estany: «què és allò? una flòta de canyar, que va a ròsa», «el corrent de l'Àvia descarcata el fang i s'arranca una flota de canyar, que després es fixa al mig de l'Albufera», El Palmar (1962).

En fi, també es pot trobar amb aplicació a gavells d'altres éssers i objectes, i ja des d'antic, i en textos barcelonins: «una flota de darts tots podrits», en un doc. de 1486 (que Careta hauria preferit en lloc de *sèrie*, *Barbr.*, s. v.); «hi havia una flota d'òmens de peu, vestits de color blau e blanch», doc. de 1552 (*BABL*, XIII, 71).

En castellà, en canvi, tot i que també degué importar-se del francès, el mot prengué arrels des de molt antic, però amb predomini molt gran de l'acc. marítima, que hi revesteix caràcter quasi exclusiu, i que ja trobem sovint a mj. S. XIII, en les *Partidas*: «--- flota de galeas e de navíos armados ---», «--- ha tan gran poder quando va en la flota, que es así como hueste mayor --- como si el rey mesmo hi fuese» (II, xxiv, ed. Acad. II, pp. 258, 259) o d'altres que ja addueixo en l'article del *DCEC*.

En fr. antic se citen més exs. de *flotte* en l'accepció 'colla de persones, animals, coses', que no pas en la nàutica, però això pot ser degut al fet que aquella acc. no és corrent com l'altra, en l'idioma literari modern, i per tant va cridar més l'atenció als lexicògrafs del francès antic, que, com Godefroy, només es proposaven, de primer, explicar mots difícils per al lector modern.

Molts filòlegs, però, han citat un cas de la *Chanson de Guillaume* (c. 1060), on *flote* és ja un estol de naus (*Litl.* XLII, 310), i si bé alguns opinaven que podia tractar-s'hi d'una especialització ocasional de significat, ni això és gaire versemblant en si ni es conjumina amb els fets etimològics. Partint d'aquests dubtes algun estudiós va arribar fins a suposar que, en fr. *flotte* 'esquadra' fos un hispanisme (Schmidt, *BbZRPb.* LIV, 124-5, llibre sobre els castellanismes del francès), i d'altres s'escarrassaren a cercar un ètímon per a l'acc. genèrica 'grup de coses', que els semblava el significat bàsic.

Una deixalla d'aquesta tradició persisteix en el diccionari de Meyer-Lübke i en el *FEW* de Wartburg (seguits per l'*AlcM*), per tal com aquests (atenint-se a una de les habituals desafortunades construccions de Bruch), tot i que ja admeten l'etimologia germànica que he esbossat a dalt, en el cas de *flotte* 'esquadra' (3383a; III, 640), encara cerquen a part una etimologia del mot per a la seva acc. general. Aquesta etimologia seria el ll. *FLUCTUS* 'fluctuació, moviment', que si ja és inversemblant a tot ser-ho en l'aspecte se-